

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К.Д. УШИНСЬКОГО»

Хмельницька гумантарно-педагогічна академія (Україна)

Юго Западний університет «Неофіт Рілські» (Болгарія)

Велікотирновські Університет «Св.Св.Кіріл і Методій» (Болгарія)

Харбінський інженерний університет (Китай)

Міжнародний Незалежний Університет Молдови (ULIM) (Молдова)

УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21 листопада 2025 року*

DOI: <https://doi.org/10.24195/MIE2025>

УДК: 378.11+371.201+658.401.2

У677

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Сакалюк О. О. – завідувач кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Ручкіна М. М. – доцент кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Корнешук В. В. – завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка», д.пед.н., професор

Воронова С. В. – завідувач лабораторії якості освіти Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку, к. пед. н.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», протокол №8, від 25 грудня 2025 року.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи:

У677 збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 21 листопада 2025 року Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 145 с.

До збірника увійшли матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої управлінню закладами освіти, досвіду, проблемам та перспективам їх розвитку.

Науковці та здобувачі освіти висвітлюють питання щодо управління освітнім процесом в умовах розвитку інноваційного середовища та організаційно-психологічних аспектів менеджменту в освіті.

УДК: 378.11+371.201+658.401.2

© Університет Ушинського, 2025

- безперервність емоційного контакту з дорослим;
- формування стійких прив'язаностей;
- індивідуальну підтримку навчання та розвитку;
- соціалізацію в умовах наближених до звичайної сім'ї.

Водночас на батьків-вихователів покладаються завдання компенсації попередніх травматичних досвідів дітей, корекції порушень розвитку, підтримки здоров'я, сприяння соціальній адаптації.

У відповідь на виклики війни Кабінет Міністрів України ухвалив низку змін, спрямованих на забезпечення захисту дітей. Постанова КМУ «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав дітей на період надзвичайного або воєнного стану» передбачає:

- можливість тимчасового влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до прийомних сімей та ДБСТ понад звичайні обмеження кількості дітей, але в межах нормативів;
- спрощення процедури встановлення опіки та піклування родичами;
- пріоритетність сімейних форм виховання над інституційним доглядом навіть в умовах надзвичайної ситуації.

На нашу думку ці зміни спрямовані на мінімізацію перебування дітей в інтернатних установах, адже вони не можуть забезпечити повноцінний комплекс потреб дитини, особливо в умовах війни. Окрім того, 26 листопада 2024 року Уряд України затвердив Стратегію забезпечення права кожної дитини на зростання в сімейному оточенні, яка враховує воєнні реалії та визначає ключові цілі до 2028 року та передбачає, що:

- 95% дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, мають виховуватися в сімейних формах;
- зменшення на 30% кількості дітей в інституціях та на 80% – дітей до трьох років;
- збільшення на 30% кількості дітей з інвалідністю та/або з ООП, які отримують послуги у територіальних громадах.

Звісно, окреслена вище стратегія не передбачає негайного закриття всіх інституційних закладів; її ключова мета – спочатку створити умови, за яких діти зможуть залишатися у своїх громадах, отримуючи необхідні послуги, а інституційний догляд поступово втратить потребу.

Отже, військові події в Україні актуалізують питання розширення сімейних форм виховання як найбільш гуманного, ефективного та науково обґрунтованого способу забезпечення прав дітей. Науковий дискурс та нормативні зміни підтверджують потребу у переорієнтації державної політики з інституційних форм догляду на сімейні. Дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, опіка родичів і розвиток послуг у громаді мають стати пріоритетом системи захисту дітей у повоєнній відбудові.

Література

1. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» № 2342-IV від 13 січня 2005 року: станом на 20.01 2018 р.

майбутніх педагогів, співпраці викладачів та студентів на засадах акме-підтримки.

Однім із сучасних способів реалізації акмеологічного підходу в системі вищої педагогічної освіти є стрімкий розвиток акмеологічних освітніх технологій, які почасти виступають потужним засобом та методологічним підґрунтям інноватизації та технологізації освітнього простору педагогічного університету [1].

Акмеологічні технології, як технології педагогічні, апріорі вирізняються індивідуальною спрямованістю, адже застосовуються для особистісно-професійного зростання конкретної персони – здобувача освіти. Центрованість на акме передбачає інтеракцію, призначення якої полягає в переорієнтації та модернізації моделей поведінки й активності суб'єктів педагогічного процесу. З-поміж провідних маркерів та інструментів такої інтерактивної узаємодії можемо назвати: діалогову взаємодію, миследіяльність, життєтворчість й сенсотворчість, суб'єкт-суб'єктне спілкування, продукування ситуацій життєвого та професійного успіху, педагогічний оптимізм та конгруентність, рефлексійні практики.

З опорою на власний викладацький досвід, сучасні пошуки варіативів акмепрофесіогенезу вчителя, базовими акмеологічними технологіями у підготовці майбутніх учителів називаємо: технологію контекстного навчання, технологію відкритих синергетичний систем, технологію інтенсивного навчання. Перспективи подальших пошуків убачаємо у розробці спеціальних стратегій акмеорієнтування освітнього простору педагогічного університету.

Література

1. Княжева І. А., Лі Лінї. Акмеологічний і рефлексивний підходи як методологічне підґрунтя професійної підготовки майбутніх учителів мистецьких спеціальностей. *Наука і освіта*. 2024. № 1. С. 22–26.
2. Хоружа Л. Сучасні стратегії трансформації змісту педагогічної освіти. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. Випуск 33. 2020. С.8–16.

РОЛЬ SOFT SKILLS ДЛЯ СТАНОВЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ЯК ФАСИЛІТАТОРА: СУЧАСНІ ПОШУКИ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ

Михайло Штреблєв, Україна

Пошуки інноваційних підходів до вдосконалення компетентностей сучасного вчителя детермінуються вимогами до оптимуму його професійних та персональних характеристик. Сучасний педагог має застосовувати у професійній діяльності Hard skills («тверді» навички) – професійні, технічні навички, які можна наочно продемонструвати та Soft skills («гнучкі» або «м'які» навички) – навички, прояв яких складно відстежити, перевірити і наочно продемонструвати[2]. Гнучкі, або м'які навички параметризують соціо-емоційне включення вчителя до міжособистісної взаємодії з учнями, батьками,

академічною спільнотою, уналежнюють комунікативно-стратегічні інтенції, управлінські та лідерські якості, креативність та критичне мислення.

Наразі роботодавці висувають значний перелік вимог до випускників педагогічних університетів: по-перше, це загальні та спеціальні компетентності (прописані в Стандартах вищої освіти України за спеціальностями, Професійному стандарті на групу професій та в освітньо-професійних програмах); по-друге, «soft skills» (бажання навчитися, готовність до конструктивного спілкування, вміння слухати, вести складні переговори, залученість до спільної справи, гнучкість/адаптивність, продуктивність (ефективність), вміння спостерігати, аналізувати тощо). У ХХІ столітті внесок Hard skills в професійну успішність сучасного фахівця освіти складає всього 15%, тоді як Soft skills – 85%.

Аналіз останніх розвідок уможливорює виокремити два підходи до класифікації «soft skills» майбутніх педагогів: за спрямованістю діяльності та за характером діяльності.

До особистісних соціо-емоційних навичок зазвичай відносять витримку, віру в себе, ініціативність, відповідальність, емоційну стабільність, гнучкість, здатність до самоорганізації, самомотивації, відповідальність, рішучість, здатність працювати в стресових ситуаціях, вміння правильно розподіляти час, гнучкість (адаптивність, відкритість новому), самоусвідомлення та самоконтроль, емпатія, критичне мислення, самостійність у процесі ухвалення рішень, навички тайм-менеджменту, особистісний розвиток, мотивація та прагнення досягнення поставленої мети, відповідальність, гнучкість, професіоналізм, позитивний настрій, етика (професійна етика, етичні норми ввічливого спілкування)[1].

У свою чергу, за характером діяльності «soft skills» віддзеркалюють здатність учителя відтворювати моделі міжособистісної взаємодії різними способами – директивним, підтримувальним, фасилітаційним, суб'єкт-суб'єктним.

За допомогою сформованих м'яких навичок вчитель виступає фасилітатором групової взаємодії з учнями, вихованцями, здійснює педагогічну підтримку їх особистісного зростання.

Фасилітаційні міжособистісні навички вчителя включають комунікабельність, навички взаємодії зі співрозмовниками, лідерські якості, здатність долати труднощі в спілкуванні, працювати в команді, переконувати, вміння вести діалог, емоційний інтелект, здатність емпатувати, вміння висловлюватися й бути зрозумілим, лідерські якості, спроможність працювати в команді, здатність досягати порозуміння з тими, хто їх оточує, вдумливо шукати розв'язання, що задовольнить усі сторони.

Реалізуючи підтримувальну функцію, фасилітатор підтримує здобувачів освіти, сприяє розвитку взаємоповаги в групі, дає позитивний зворотний зв'язок і допомагає в подоланні труднощів, що виникають під час виконання освітніх завдань.

Здійснюючи мотиваційну функцію, фасилітатор має на меті підтримку мотивації здобувачів освіти, заохочує їх активно залучатися до освітнього

процесу, підтримує інтерес до навчання, пропонуючи цікаві та значущі завдання, а також надає емоційну підтримку.

Підсумовуючи вищезазначене можемо стверджувати, що пошуки інноваційних підходів до підготовки вчителів нової формації мають урахувати парадигму «soft skills», що увиразнює здатність сучасного фахівця освіти до педагогічної фасилітації в освітньому просторі.

Література

1. Коркішко О.Г., Рубцова М.А., Трещалов В.О. Класифікація soft skills майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття: матеріали V Міжнародної наукової конференції* (Ужгород, 19 травня, 2023 р.). Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа. С.177–180.

2. Наход С.А. Значущість «soft skills» для професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2018. (63). С.131–135.

<i>шкільного віку</i>	
КАРЕТНА Ольга <i>Вплив соціокультурних факторів на розвиток критичного мислення молоді</i>	101
КНЯЖЕВА Ірина <i>Методична культура як умова ефективності професійної діяльності майбутніх викладачів закладів фахової передвищої та вищої освіти</i>	105
ЛЕОНОВА Вероніка <i>Завдання і зміст ознайомлення дітей з українським народознавством у закладах дошкільної освіти</i>	107
ОЛЕНЦЕВИЧ Наталія <i>Штучний інтелект: нові тренди на ринку праці і в освіті</i>	110
РУБАНЕЦЬ Олександра <i>Наукові дослідження та освітній менеджмент</i>	113
СВИНАРЕНКО Дмитро <i>Сучасні тенденції управління конкуренцією за людський капітал</i>	115
УСЕЇНОВ Імран <i>Соціальне партнерство як інструмент управління закладами освіти в умовах воєнного стану</i>	118
ЧЕРНЕНКО Наталія, БРИНЗА Ірина <i>Психолого-педагогічна підтримка ромських дітей у навчанні: значення родинного та шкільного середовища</i>	121
ЧЕРНИХ Даріко <i>Інноваційні підходи до підтримки національної ідентичності в українських секторах шкіл Грузії</i>	126
ЧОРНОМОРДЕНКО Дмитро <i>Свобода і контроль: філософські роздуми про приватність у ХХІ столітті</i>	130
ГАЛІЦАН Ольга <i>Акме-орієнтоване середовище педагогічного університету: інноваційні пошуки та тенденції акмепрофесіогенезу вчителя</i>	133
ШТРЕБЛЄВ Михайло <i>Роль soft skills для становлення вчителя як фасилітатора: сучасні пошуки інноваційних підходів</i>	134